

1 Identificatie van de stof of het mengsel en van de vennootschap/onderneming

· **Productidentificatie**

· **Handelsnaam:** HARDENER 4300 B

· **Artikelnummer:** 172419

· **Relevant geïdentificeerd gebruik van de stof of het mengsel en ontraden gebruik**

· **Toepassing van de stof / van de bereiding** Verharder

· **Details betreffende de verstrekker van het veiligheidsinformatieblad**

· **Fabrikant/leverancier:**

BOSTIK BV

De Voerman 8

5215 MH 's-Hertogenbosch

The Netherlands

Tel.: +31 (0)73 6 244 244

email: infol@bostik.com

internet: www.bostik.nl

BOSTIK BELUX SA-NV

Meulestedekaai 86

B-9000 Gent

Belgium

Tel: +32 (0) 9 255 17 21

email: info@bostik.be

internet: www.bostik.be

· **Inlichtingengevende afdeling:** Afdeling produktveiligheid

· **Telefoonnummer voor noodgevallen:** +31 (0)73 6 244 244

2 Identificatie van de gevaren

· **Indeling van de stof of het mengsel**

· **Indeling overeenkomstig Richtlijn 67/548/EEG of Richtlijn 1999/45/EG**

 Xn; Schadelijk

R20-40-48/20: Schadelijk bij inademing. Carcinogene effecten zijn niet uitgesloten. Schadelijk: gevaar voor ernstige schade aan de gezondheid bij langdurige blootstelling bij inademing.

 Xn; Sensibiliserend

R42/43: Kan overgevoeligheid veroorzaken bij inademing of contact met de huid.

 Xi; Irriterend

R36/37/38: Irriterend voor de ogen, de ademhalingswegen en de huid.

· **Speciale gevaarsomschrijving voor mens en milieu:**

Het product moet een markering krijgen op basis van het berekeningsproces van de "Algemene classificatierichtlijn voor bereidingen in de EG", laatste editie.

· **Classificatiesysteem:**

De Classificatie komt overeen met de actuele EG-lijsten, maar is aangevuld met gegevens uit de vakliteratuur en van de onderneming.

· **Etiketteringselementen**

· **Kentekening volgens EEG-richtlijnen:**

Het produkt is volgens de EG-richtlijnen/GefStoffV (de verordening inzake gevaarlijke stoffen) geclassificeerd en gekenmerkt.

(Vervolg op blz. 2)

Handelsnaam: HARDENER 4300 B

(Vervolg van blz. 1)

· **Kenletter en gevaaromschrijving van het produkt:**

Xn Schadelijk

· **Gevaaraanduidende componenten voor de etikettering:**

difenylnmethaandiisocynaat, isomeren en homologen
Formaldehyde, oligomere reactieproducten met aniline en fosgeen (oligomeer MDI) (EG No 500-079-6)

· **R-zinnen:**

- 20 Schadelijk bij inademing.
- 36/37/38 Irriterend voor de ogen, de ademhalingswegen en de huid.
- 40 Carcinogene effecten zijn niet uitgesloten.
- 42/43 Kan overgevoeligheid veroorzaken bij inademing of contact met de huid.
- 48/20 Schadelijk: gevaar voor ernstige schade aan de gezondheid bij langdurige blootstelling bij inademing.

· **S-zinnen:**

- 23 De damp niet inademen.
- 36/37 Draag geschikte handschoenen en beschermende kleding.
- 45 Bij een ongeval of indien men zich onwel voelt, onmiddellijk een arts raadplegen (indien mogelijk hem dit etiket tonen).

· **Speciale omschrijving van bepaalde toebereidingen:**

Bevat isocyanaten. Zie de aanwijzingen van de fabrikant.
Uitsluitend voor beroepsmatig gebruik.

· **Andere gevaren**

· **Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling**

- **PBT:** Niet van toepassing.
- **zPzB:** Niet van toepassing.

3 Samenstelling en informatie over de bestanddelen

· **Chemische karakterisering: Mengsels**

· **Beschrijving:**

Difenylnmethanediisocynaat, isomeren/homologen.
Mengsel van na elkaar aangevoerde stoffen met ongevaarlijke bijmengingen.

· **Gevaarlijke inhoudstoffen:**

CAS: 9016-87-9	difenylnmethaandiisocynaat, isomeren en homologen Xn R20-40-48/20; Xn R42/43; Xi R36/37/38 Carc. Cat. 3	50-100%
CAS: 32055-14-4 NLP: 500-079-6	Formaldehyde, oligomere reactieproducten met aniline en fosgeen (oligomeer MDI) Xn R20-40-48/20; Xn R42/43; Xi R36/37/38 Carc. Cat. 3	20-50%

· **aanvullende gegevens:**

De woordelijke inhoud van de opgegeven aanwijzingen inzake de mogelijke gevaren is te vinden in hoofdstuk 16.

(Vervolg op blz. 3)

Handelsnaam: HARDENER 4300 B

(Vervolg van blz. 2)

4 Eerstehulpmaatregelen

- **Beschrijving van de eerstehulpmaatregelen**
- **Algemene informatie:**
Het is mogelijk dat vergiftigingssymptomen pas na vele uren optreden. Om deze reden is medische controle gedurende minstens 48 uur na een ongeval noodzakelijk.
- **Na het inademen:**
*Veel verse lucht aanvoeren en voor alle zekerheid een arts consulteren.
Bij bewusteloosheid ligging en vervoer in stabiele zijligging.*
- **na huidcontact:** *Onmiddellijk met water en zeep afwassen en goed naspoelen.*
- **Na oogcontact:**
Ogen met open ooglid een aantal minuten onder stromend water afspoelen en aansluitend arts consulteren.
- **Na inslikken:** *Onmiddellijk een dokter roepen.*
- **Informatie voor de arts:**
- **Belangrijkste acute en uitgestelde symptomen en effecten** *Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.*
- **Vermelding van de vereiste onmiddellijke medische verzorging en speciale behandeling**
Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

5 Brandbestrijdingsmaatregelen

- **Blusmiddelen**
- **Geschikte blusmiddelen:**
*CO₂, zand, bluspoeder. Geen water gebruiken.
Brandblusmaatregelen op omgeving afstemmen.*
- **blusmiddelen die uit veiligheidsoogpunt niet geschikt zijn:** *Water.*
- **Speciale gevaren die door de stof of het mengsel worden veroorzaakt** *Zoutzuur (HCl)*
- **Advies voor brandweerlieden**
- **speciale beschermende kleding:** *Ademhalingstoestel aantrekken.*

6 Maatregelen bij het accidenteel vrijkomen van de stof of het mengsel

- **Persoonlijke voorzorgsmaatregelen, beschermde uitrusting en noodprocedures** *Niet nodig.*
- **Milieuvoorzorgsmaatregelen:** *Niet in de riolering/het oppervlaktewater/het grondwater laten terechtkomen.*
- **InsluTINGS- en reinigingsmethoden en -materiaal:**
*Mechanisch verwijderen; resten met een chemicaliënbindmiddel, evt. droog zand opnemen en in af te sluiten verpakking opslaan.
Na circa 1 uur in afvalverpakking doen, niet afsluiten (CO₂-ontwikkeling). Vochtig houden en buiten op een veilige plaats meerdere dagen laten staan.
Met vloeistofbindend materiaal (zand, bergmeel, zuurbinder, universele binder, zaagmeel) opnemen.
Besmet materiaal zoals afval volgens punt 13 verwijderen.
Voor voldoende ventilatie zorgen.*
- **Verwijzing naar andere rubrieken**
*Informatie inzake veilig gebruik - zie hoofdstuk 7.
Informatie inzake persoonlijke beschermingsuitrusting - zie hoofdstuk 8.
Informatie inzake berging - zie hoofdstuk 13.*

7 Hantering en opslag

- **Handling:**
- **Voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het mengsel**
Voor goede ventilatie/afzuiging op de arbeidsplaatsen zorgen.

(Vervolg op blz. 4)

Handelsnaam: HARDENER 4300 B

(Vervolg van blz. 3)

- **Informatie m.b.t. brand- en ontploffingsgevaar:** Geen bijzondere maatregelen noodzakelijk.
- **Voorwaarden voor een veilige opslag, met inbegrip van incompatibele producten**
- **Opslag:**
- **Eisen ten opzichte van opslagruimte en tanks:** Geen bijzondere eisen.
- **Informatie m.b.t. gezamenlijke opslag:** Niet noodzakelijk
- **Verdere inlichtingen over eisen m.b.t. de opslag:** Tanks ondoordringbaar gesloten houden.
- **Aanbevolen opslagtemperatuur**
5-30°C
5 - 30 °C
- **Specifiek eindgebruik** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

8 Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming

- **Aanvullende gegevens m.b.t. de inrichting van technische installaties:** Geen aanvullende gegevens. Zie 7.
- **Controleparameters**

· **Bestanddelen met grenswaarden die m.b.t. de arbeidsruimte in acht genomen moeten worden:**

9016-87-9 difenylmethaandiisocynaat, isomeren en homologen

MAC (NL)	0,05 mg/m ³
GW (B)	0,052 mg/m ³ , 0,005 ppm

- **Aanvullende gegevens:** Als basis dienden lijsten die bij opstelling geldig waren.
- **Maatregelen ter beheersing van blootstelling**
- **Persoonlijke beschermingsvoorzieningen:**
- **Algemene beschermings- en gezondheidsmaatregelen:**
Verwijderd houden van eet- en drinkwaren en diervoeder.
Verontreinigde kleding onmiddellijk uittrekken.
Vóór de pauze en aan het einde van het werk handen wassen.
Gassen/dampen/aërosol niet inademen.
Aanraking met de ogen en de huid vermijden.
- **Ademhalingsbescherming:**
Bij korte of geringe belasting ademfiltertoestel; bij intensieve resp. langdurige expositie een van de omringende lucht onafhankelijk ademhalingstoestel gebruiken.
Bij goede ventilatie niet noodzakelijk.
- **Handbescherming:**
Het handschoenmateriaal moet ondoorlatend en bestand zijn tegen het product / de stof / de bereiding.
Op grond van falende testen kan geen aanbeveling voor handschoenmateriaal voor het product / de bereiding / het chemicaliënmengsel afgegeven worden.
Kies handschoenmateriaal rekening houdend met de penetratietijden, de permeatiegraden en de degradatie.
- **Handschoenmateriaal**
Handschoenen uit synthetisch rubber.
De keuze van een geschikte handschoen is niet alleen afhankelijk van het materiaal, maar ook van andere kwaliteitskenmerken en verschilt van fabrikant tot fabrikant. Aangezien het product uit meerdere stoffen is samengesteld, is de duurzaamheid van de handschoenmaterialen niet vooraf berekenbaar en moet derhalve vóór het gebruik worden getest.
- **Doordringingstijd van het handschoenmateriaal**
De precieze penetratietijd kunt u te weten komen bij de handschoenfabrikant; houd er rekening mee.
- **Oogbescherming:** Nauw aansluitende schutbril.
- **Lichaamsbescherming:** Draag geschikte beschermende arbeidskleding.

(Vervolg op blz. 5)

Handelsnaam: HARDENER 4300 B

(Vervolg van blz. 4)

9 Fysische en chemische eigenschappen· **Informatie over fysische en chemische basiseigenschappen**· **Algemene gegevens**· **Voorkomen:**

· Vorm:	vloeibaar
· Kleur:	donkerbruin
· Reuk:	muf, aardeachtig
· Geurdrempelwaarde:	Niet bepaald.

· **pH-waarde:** Niet bepaald.· **Toestandsverandering**

· Smelpunt/smeltbereik:	41°C
· Kookpunt/kookpuntbereik:	190°C

· **Vlampunt:** 111°C· **Ontvlambaarheid (vast, gasvormig):** Niet bruikbaar.· **Ontstekingstemperatuur:** 400°C· **Ontbindingstemperatuur:** Niet bepaald.· **Zelfonsteking:** Het produkt is niet uit zichzelf ontbrandend.· **Ontploffingsgevaar:** Het produkt is niet ontploffingsgevaarlijk.· **Ontploffingsgrenzen:**

· onderste:	Niet bepaald.
· bovenste:	Niet bepaald.

· **Dampspanning bij 25°C:** 0,0002 hPa

· Dichtheid bij 20°C:	1,292 g/cm ³
· Relatieve dichtheid	Niet bepaald.
· Dampdichtheid	Niet bepaald.
· Verdampingsnelheid	Niet bepaald.

· **Oplosbaarheid in/mengbaarheid met:**· **Water:** onoplosbaar reageert· **Verdelingscoëfficiënt (n-octanol/water):** Niet bepaald.· **Viscositeit**

· dynamisch:	Niet bepaald.
· kinematisch:	Niet bepaald.

· **Overige informatie** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.**10 Stabiliteit en reactiviteit**· **Reactiviteit**· **Chemische stabiliteit**· **Thermische ontbinding / te vermijden omstandigheden:**Thermische ontbinding: vanaf ca. 260 °C polymerisatie, CO₂ afsplitsing.· **Mogelijke gevaarlijke reacties** Reactie met alcohol, aminen, zuren en logen in water.· **Te vermijden omstandigheden** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.· **Chemisch op elkaar inwerkende materialen:**

Zuren, oxiderende stoffen.

(Vervolg op blz. 6)

Handelsnaam: HARDENER 4300 B

(Vervolg van blz. 5)

- Oxiderende stoffen.
- **Gevaarlijke ontledingsproducten:**
 - Koolmonoxyde
 - Koolmonoxide en kooldioxide.
 - Stikstofoxyde (NOx)
- **Verdere inlichtingen:** Onder druk staande verpakkingen voorzichtig openen en ontspannen.

11 Toxicologische informatie

- **Informatie over toxicologische effecten**
- **Acute toxiciteit:**

- **Indelingsrelevantie LD/LC50-waarden:**

9016-87-9 difenylmethaandiisocynaat, isomeren en homologen

Oraal LD50 > 2000 mg/kg (rbt)

- **Primaire aandoening:**
- **op de huid:** Prikkelde huid en de slijmvliezen.
- **aan het oog:** Prikkeling
- **Overgevoeligheid:**
 - Damp in hoge concentratie: Irritatie van de slijmvliezen in de neus, keelholte en longen. Droge keel. Druk op borst, soms verbonden met ademhalingsmoeilijkheden en hoofdpijn. Klachten en allergische reacties kunnen bij hiervoor gevoelige personen pas na een tijd optreden.
 - Kan overgevoeligheid veroorzaken bij inademing.
 - Kan overgevoeligheid veroorzaken bij contact met de huid.
- **Aanvullende toxicologische informatie:**
 - Het produkt vertoont op grond van het berekeningsprocédé van de algemene classificatie-richtlijnen van de EG voor toebereidingen in de laatste geldige redactie de volgende gevaren:
 - Schadelijk
 - Irriterend

12 Ecologische informatie

- **Toxiciteit**
- **Aquatische toxiciteit:** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **Persistentie en afbreekbaarheid** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **Gedrag in milieu-compartimenten:**
- **Bioaccumulatie** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **Mobiliteit in de bodem** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **Verdere ecologische informatie:**
- **Algemene informatie:**
 - Niet in het oppervlaktewater, afvalwater of bodem laten doordringen.
 - Aan het grensvlak met water wordt het produkt, onder vorming van kooldioxyde, in een vast, niet oplosbaar reactie-produkt met hoog smeltpunt (poly-ureum) omgezet. Deze reactie wordt sterk bevorderd door oppervlakte actieve stoffen of in water oplosbare stoffen.
 - Waterbezwaarlijkheid (NL) 10: Kan in het aquatisch milieu op lange termijn schadelijke effecten veroorzaken.
 - Gevaar voor water klasse 1 (D) (Zelfclassificatie): gevaar voor water klein
 - Niet onverdund of in grote hoeveelheden lozen in grondwater, in oppervlaktewater of in de riolering.
- **Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling**
- **PBT:** Niet bruikbaar.
- **zPzB:** Niet bruikbaar.

(Vervolg op blz. 7)

Handelsnaam: HARDENER 4300 B

(Vervolg van blz. 6)

· **Andere schadelijke effecten** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

13 Instructies voor verwijdering

- **Afvalverwerkingsmethoden**
- **Aanbeveling:** Mag niet tesamen met huisvuil gestort worden of in de riolering komen.
- **Niet gereinigde verpakkingen:**
- **Aanbeveling:** Afvalverwijdering volgens overheidsbepalingen.

14 Informatie met betrekking tot het vervoer

- **Vervoer over land ADR/RID (grensoverschrijdend):**
- **ADR/GGVSEB klasse:** -
- **Opmerkingen:** --

- **Vervoer per zeeschip IMDG:**
- **IMDG-klasse:** -
- **Marine pollutant:** Neen
- **Opmerkingen:** --

- **Luchtvervoer ICAO-TI en IATA-DGR:**
- **ICAO/IATA-klasse:** -
- **Opmerkingen:** --

- **Bijzondere voorzorgen voor de gebruiker** Niet bruikbaar.
- **Transport/verdere gegevens:** Produkt is niet geclassificeerd voor enige vorm van vervoer.
- **Vervoer in bulk overeenkomstig bijlage II bij MARPOL 73/78 en de IBC-code** Niet bruikbaar.

15 Regelgeving

- **Specifieke veiligheids-, gezondheids- en milieureglementen en -wetgeving voor de stof of het mengsel**
- **Nationale voorschriften:**
- **Technische aanwijzing lucht:**

Klasse	aandeel in %
I	50-100

- **Gevaarklasse v. water:** WGK 1 (D) (Zelfclassificatie): weinig gevaarlijk voor water.
- **Chemischeveiligheidsbeoordeling:** Een chemische veiligheidsbeoordeling is niet uitgevoerd.

16 Overige informatie

De gegevens baseren op de momentele stand van onze kennis. Zij beschrijven echter geen garantie van produkteigenschappen en vestigen geen contractuele rechtsbetrekking.

- **Relevante zinnen**
R20 Schadelijk bij inademing.
R36/37/38 Irriterend voor de ogen, de ademhalingswegen en de huid.
R40 Carcinogene effecten zijn niet uitgesloten.
R42/43 Kan overgevoeligheid veroorzaken bij inademing of contact met de huid.
R48/20 Schadelijk: gevaar voor ernstige schade aan de gezondheid bij langdurige blootstelling bij inademing.